

**PROGRAM
MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
HISTORIA I KULTURA ŻYDÓW W ZAMOŚCIU I NA ZAMOJSZCZYŹNIE**

organizowanej przez

**Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego
i
Pracownię Literatury Polsko-Żydowskiej
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II**

**ZAMOŚĆ, 5-7 kwietnia 2011 r.
Centrum „Synagoga”, ul. Pereca 14, Zamość**

Konferencja „Historia i kultura Żydów w Zamościu i na Zamojszczyźnie” odbywa się w renesansowej synagodze w Zamościu, odrestaurowanej przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w ramach projektu „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”. Projekt uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. 1

05. 04. 2011 (WTOREK)

13.00 - 15.30 – rejestracja uczestników w biurze konferencji w hotelu „Renesans”, zameldowanie referentów w pokojach hotelowych.

14.30 - 15.30 – obiad

16.00 - 16.15 – uroczyste otwarcie konferencji: Monika Krawczyk (Dyrektor Generalny FODŻ), Zvi Rav-Ner (ambasador Izraela w Polsce), David Peleg (Przewodniczący World Jewish Restitution Organization) i prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL)

Sesja pierwsza (16.15 - 17.45)

Historia społeczności żydowskiej w Zamościu i na Zamojszczyźnie do roku 1939, cz. I
Prowadzący: prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek

- **Dr Adam Kopciowski** (UMCS), *Stan badań nad historią i kulturą zamojskich Żydów – próba syntezy*
- **Mgr Kazimierz Latuch** (GUS, Polskie Towarzystwo Demograficzne w Warszawie), *Żydzi w Zamościu i na Zamojszczyźnie (wybrane dane statystyczne ze spisów ludnościowych i innych źródeł)*
- **Dr Hanna Węgrzynek** (ŻIH), *Rola Żydów w gospodarce Ordynacji Zamojskiej w drugiej połowie XVII i na początku XVIII wieku*
- **Mgr Aleksandra Bilewicz** (UW), *Frenkowie. Kim byli lwowscy i zamojscy Sefardyjczycy?*

17.45 - 18.15 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja druga (18.15 - 19.45)

Historia społeczności żydowskiej w Zamościu i na Zamojszczyźnie do roku 1939, cz. II
Prowadzący: dr Adam Kopciowski

- **Dr Wiesław Partyka** (KUL), *Żydowscy lekarze i cyrulicy w Zamościu w XVII-XVIII wieku*
- **Mgr Ewa Kawałko** (KUL), *Korespondencje z Zamościa na łamach „Jutrzenki” i „Izraelity”*
- **Dr Jacek Feduszka** (Muzeum Zamojskie w Zamościu), *Żydzi zamojscy w powstaniach narodowych XIX wieku*
- **Dr hab. Konrad Zieliński, prof. UMCS** (UMCS, PWSZ w Zamościu), *Zamojscy Żydzi w przeddzień i w latach Wielkiej Wojny*

20.30 - uroczysta kolacja

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. 2

06. 04. 2011 (ŚRODA)

Sesja trzecia (09.00 - 10.30)
Wielkie postacie w historii Żydów Zamościa i Zamojszczyzny
Prowadząca: dr Agnieszka Żółkiewska

- **Mgr Bella Szwarzman-Czarnota** (Stowarzyszenie „Midrasz”), *Baal Szem z Zamościa i różne wersje opowieści o piwnicy*
- **Mgr Paweł Stefanek** (UMCS), *Róża Luksemburg jako Polka i socjalistka*
- **Mgr Franciszek Szpinda** (KUL), *Nie tylko humaniści – rodzina Kohnów z Narola*
- **Dr Saul Drajer** (IWO Foundation, Argentina), *Jews of Szczepreszyn in Argentina. A Dual Feeling*

10.30 - 10.45 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja czwarta (10.45 - 12.15)
Kultura religijna i świecka Żydów Zamościa i Zamojszczyzny
Prowadząca: mgr Weronika Litwin

- **Mgr Paweł Sygowski** (Instytut Europy Środkowo-Wschodniej), *Problematyka badawcza i konserwatorska cmentarzy żydowskich na Zamojszczyźnie*
- **Mgr Joanna Kadłubowska-Wąciór** (Muzeum Regionalne w Łęcznej – Oddział Muzeum Lubelskiego w Lublinie), *Żydowskie łaźnie rytualne na obszarze Ordynacji Zamojskiej w świetle zasobów Archiwum Państwowego w Lublinie*
- **Dr Marek Gąska** (WSH-E w Zamościu), *Historia Żydów w mieście Grabowiec. Problematyka cmentarza i budowli z macew*
- **Dr Łukasz Jasina** (Instytut Sztuki PAN Warszawa), *Żydzi z Zamojszczyzny w kinematografii światowej – zarys*

12.15 - 12.30 – dyskusja / przerwa na kawę

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. 3

Sesja piąta (12.30 - 14.00)

Wielcy pisarze języka jidysz w Zamościu i na Zamojszczyźnie

Prowadząca: prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska

- **Dr Agnieszka Żółkiewska** (ŻIH), *Icchok Lejbusz Perec – rewolucjonista z Zamościa*
- **Dr Dariusz Konrad Sikorski** (Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku), *Icchok Lejbusz Perec – Szalom Asz – od kulturowego pogranicza do centrum*
- **Dr Monika Szablowska-Zaremba** (KUL), *Zamość w dramacie, dramat o narodzie – W nocy na Starym Rynku Icchoka Lejbusza Pereca*
- **Dr Agata Dąbrowska** (UŁ), *Żydowski Kupiec wenecki, czyli Serkele Salomona Ettingera*

14.00 - 15.00 – obiad

Sesja szósta (15.00 - 16.30)

Polscy literaci pochodzenia żydowskiego o Zamościu i Zamojszczyźnie

Prowadząca: dr Monika Szablowska-Zaremba

- **Mgr Artur Truszkowski** (KUL), *Rejent w Zamościu pisze wiersze. Nad rękopisami Bolesława Leśmiana*
- **Prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek** (KUL), *Krajobraz Zamojszczyzny i jego nowe znaczenia w poezji Arnolda Śtuckiego*
- **Dr hab. Wacław Pyczek** (KUL), *Ojczyzny Arnolda Śtuckiego. Z zagadnień obrazowania poetyckiego*
- **Dr Anna Jeziorkowska-Polakowska** (KUL), *Jestem tylko Pamięcią – o twórczości J.J. Szterna*

16.30 - 17.00 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja siódma (17.00 - 18.30)

Literatura polska wobec Zagłady

Prowadząca: dr Anna Jeziorkowska-Polakowska

- **Mgr Magdalena Szczypiorska-Mutor** (UW), *„Dotknąć ich świata” – mitopoetycka czasoprzestrzeń żydowskiego Zamościa w „Zdjęciach ze starego, zniszczonego albumu 1900-1942” Judy Aizen i w „Zagładzie” Piotra Szewca.*
- **Dr Zbigniew Kopeć** (UAM), *Brzemię milczenia. Zamojszczyzna Piotra Szewca wydobywana z ciszy.*
- **Mgr Ewelina Tota** (USz), *Zamość w prozie Piotra Szewca jako przykład ponowoczesnego regionalizmu*
- **Mgr Marek Sawa** (KUL), *Zamojszczyzna w opowiadaniach wspomnieniowych Michała Głowińskiego*

18.30 - 19.00 - dyskusja

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

4

07. 04. 2011 (CZWARTEK)

Sesja ósma (09.00 - 10.30)

Wobec Zagłady, cz. I

Prowadzący: dr hab. Konrad Zieliński, prof. UMCS

- **Dr Mariusz Koper** (KUL), *Zapomniane sztetl – Lubycza Królewska. Śladami nieistniejącego miasteczka*
- **Mgr Robert Kuwałek** (Państwowe Muzeum na Majdanku), *Zagłada sztetl. Żydzi w Izbicy pod okupacją nazistowską*
- **Mgr Jakub Chmielewski** (UMCS), *Izbica jako przykład getta tranzytowego (1942-1943)*
- **Inż. Jerzy Goldwag** (Tel Aviv University), *Obraz Zamościa w doświadczeniu rodzinnym*

10.30 - 11.00 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja dziewiąta (11.00 - 12.15)

Wobec Zagłady, cz. II

Prowadzący: mgr Robert Kuwałek

- **Mgr Regina Smoter Grzeszkiewicz** (Lublin), *Żydowska społeczność Szczebrzeszyna*
- **Mgr Marcin Fedorowicz, mgr Joanna Zętar** (Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” Lublin), *Kolekcja kolorowych fotografii Zamościa i okolic z 1940 roku autorstwa Maxa Kirnbergera, w zasobie Archiwum Fotografii Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”*
- **Mgr Dariusz Pawłoś, mgr Agnieszka Dzierżanowska, mgr Jerzy Woźniak** (Fundacja „Polsko-Niemieckie Pojednanie”), *Idea i realizacja programu dokumentacyjnego „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”*

12.15 - 12.30 – dyskusja / przerwa na kawę

Sesja dziesiąta (12.30 - 14.00)

Żydzi Zamościa i Zamojszczyzny po roku 1944

Prowadząca: dr Hanna Węgrzynek

- **Prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska** (UMCS), *„To Pani żyje?” Zamość po Zagładzie w wybranych wspomnieniach, relacjach i reportażach w języku jidysz*
- **Dr Joanna Janicka** (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), *Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego społeczności żydowskiej w rozwoju ruchu turystycznego w Zamościu*
- **Dr Adam Kopciowski** (UMCS), *Pinkes Zamoszcz – Księga pamięci żydowskiego Zamościa*
- **Mgr Weronika Litwin** (FODŻ), *Rewitalizacja synagogi w Zamościu – prace konserwatorskie i adaptacja budynku na cele kultury*

14.00 - 14.15 – podsumowanie konferencji: dr Monika Szablowska-Zaremba (KUL) oraz zamknięcie obrad: mgr Weronika Litwin (FODŻ) i prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek (KUL).

Konferencja organizowana jest w ramach projektu Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego „Rewitalizacja renesansowej synagogi w Zamościu na potrzeby Szlaku Chasydzkiego oraz lokalnej społeczności”, który uzyskał wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

5